

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Egy pillantás a jövőbe.

Lázás sietséggel dolgozik a kormány, hogy az egyházpolitikai törvényeket, a polgári házasságot és az állami anyakönyvvezetést mielőbb végrehajtsa. Nem mulik el nap, melyen a lapokból ne értesüljünk arról, hogy az erre vonatkozó munkálatokban most eddig, most meg már addig haladtak.

Az állami anyakönyvvezetők kényszer-munkás közlegényserege teljes készenlétben van. Még csak a diszruhát varratják, s a nemzeti szalagot várják, hogy a legelső funkcionál kellő forsíft szerint léphessenek föl. A liberális sajtó annak idejében nem késett tudtul adni, hogy a diszruha az állam tekintélyét fogja képviselni. Azt elfelejtették hozzátenni, hogy a nemzeti szalag különösen azt lesz hivatva tolmácsolni, hogy ama bizonyos törvények valóságos nemzeti közóhajtás folytán jöttek létre (!)

Legutóbb a felügyelői állásokat kezdtek szervezni, s meg is állapították ezeknek székhelyeit, s ki is irták a pályázatokat.

Kitünő állások lesznek ezek, például a törvényszéki bírákénál előkelőbb rangosztálylyal, s természetesen csekélynél jelentékenyebb javadalmazással is. Elhiszszük, hogy igen sok pályázó fog akadni.

De ezen a téren mindjárt a székhelyekre nézve megindult a jelenleg divatos megkülönböztetés, alighanem speciális politikai szempontokból. S persze van elég anomália is. A legkiáltóbb az, hogy például a megfelelő felügyelői székhely Arad helyett Déva (!) Ehhez sem kell kommentár.

Egyszersmind kezdetét veszi a protekció és a jövőre való lekötélés az egész vonal minden pontján. Hát hiszen tudvalévő dolog, hogyan szokás manapság az ilyen fényes állásokra az egyéneket kiválogatni.

S mindezekon felül a kellő könyvek is készen, kinyomatva s talán már be is

kötve, bármely perczben rendelkezésre állanak.

Lázás sietséggel dolgoznak ama törvények végrehajtása tárgyában. Ki sürgeti, mi sürgeti ezt a dolgot olyan nagyon? Valljon talán az egész nemzet egyhangulag alig bírja már elvárni, hogy a legujabb s egyetlen liberális universális orvosságból a legelső kortyot bevehesse, mert hiszen attól mindenféle rég elhanyagolt bajaitól is egyszerre meg fognak szabadulni? Aligha ez az oka a nagy sietségnek, hanem egészen más.

Elmondják a liberális lapok nyíltan és őszintén, hogy mi az igazi ok? S a miket e tekintetben elmondanak, a legfokozottabb hipokrizis, valamint a leggyámoltalanabb rövidlátás, önámítás és az egész világ elámítása.

Tudniillik az egész indoklás igen rövidre fogva sajátképen két főpontból áll. Egyik az, hogy ha majd ama törvények végrehajthatnak, akkor az azok végetti és körüli küzdelem tárgytalanná válik, s megszűnik. S a másik az, hogy majd a végrehajtás után a nép is meg fog győződni arról, hogy az új intézmények a gyakorlatban nem olyan feketék, mint a milyenekül azokat persze a bujtogató és izgató klerikálisok és ultramontánok stb. az elméletben kifesteni iparkodtak.

S mindezeknél fogva mindjárt beáll a liberális részről annyiszor megígért teljes és zavartalan béke (!)

Lám az első pontban benne van a hipokrizis. Kiri abból a föltett szándék, hogy majd hadd legyenek azok a törvények végrehajtván, akkor merjen azután valaki akár csak meg is mocszanni ellenök. A legradikálisabb intézkedéseket fogják alkalmazni a béke megzavarói ellen.

Jól van, hát hiszen megfogja mutatni a jövő, hogy mi történik a végrehajtás után az életben? De minden alkotmányos érületű embernek már előre is tiltakoznia kell az ellen, mintha amaz új intézmények ellen alkotmányos uton és

eszközökkel tovább küzdeni sem szabadna.

A második pontból pedig kiri a rövidlátás- és az ámítás. Bizony csak a vak nem látja, hogy majd épen a végrehajtás után fog földerülni, hogy az új intézményeket elméletben nem is lehetett olyan feketére festendi, mint a milyenekül azok a gyakorlatban fognak bebizonyulni.

S a valóságos reakció azokkal szemben épen csak is a végrehajtás után fogja ugyszólván kezdetét venni.

Tessék a kormánynak és a liberálisoknak kissé figyelmesebben körültekinteni, be kell látniok, hogy a hazug jel-szavak, melyek az egyházpolitikai kérdésekben kezdettől fogva kiadattak, s a jóhiszemű közvéleményben egy ideig talán vonzani és csábítani tudtak, mindinkább elvesztették varázsukat. S az egy időre mintegy mámorba ejtett közvélemény majd épen a végrehajtás után fog egészen kijözanodni.

A görög tűz, melyet a liberális párt annak idejében, mikor nagyon meg volt szorulva, saját önző érdekében s azon czélból, hogy a közvéleményt szórakoztatva más egyebekről a figyelmet elvonja, meggyújtott belekapott a legközelebbi épületekbe, s mindig szélesebb körben elharapódzva, rémes világitása mellett mindig jobban meg lehet látni a valódi igazságot és az igazi közérdekeket.

A nép belátása fel kezd ébredni. Be kezd látni, hogy az ember nem csak egyházpolitikából él.

Különösen azon egyházpolitikából pedig, mely olyan czélból s olyan uton, és módon jött létre, mint ez, s mely magán kívül más egyebet nem is nyújt, megélni épen nem lehet.

Igaz, hogy a megelégedett, kivált anyagiilag jól szituált nép, a mai ugynevezett felvilágosodottság korában, még talán könnyen tultehetné magát minden lelki skrupuluson. Ha tehát a lejáróban lévő liberalizmus valami ilyes féle állapotot is adott volna a népnek s egyházpolitikája

csak ráadás lett volna erre, még megérhetné, hogy az később is elmondanáról, hogy csakugyan nagyot alkotott.

De így, a hogyan állunk, a gazdasági és anyagi bajok, valamint ezeknek további következményei, kétszeres, sőt százszoros erővel fogják a legszerencsétlenebbül kifundált egyházpolitikai akcióval szemben, felgerjeszteni és előmozdítani a reakciót.

S a liberalizmust, mely az utóbbi időkben egész idejét és minden erejét csak is ennek az egyetlen egy akciónak szentelte, majd épen az, a miben legkényesebb győzelmét találja és hirdeti, épen az fogja megbuktatni.

S akkor bekövetkezik a revízió és — az igazi béke!!

Legújabb körrendelet a házassági anyakönyvvezetés ügyében.

A belügyminiszterium egy újabb körrendeletében arra hívja fel a törvényhatóságok közigazgatási bizottságait, hogy július 10-ig bezárólag terjeszszék elő véleményüket az iránt, hogy nem volna-e célszerű, hogy minden anyakönyvvezető, a ki születési és halotti anyakönyvet vezet, a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is lehetőleg megbizassék. Kivánatosá teszi ezt a közönségnek érdeke, melyre nézve nagy előny, ha a házasság megkötése végett nem kell megszűbbre fáradnia, mint a hollend anyakönyvvezetőjét találja. Csupán azokat az anyakönyvvezetőket, illetőleg az anyakönyvvezető helyetteseket nem kívánna a kormány megbízni a házasságok megkötésével való közreműködéssel és a házassági anyakönyv vezetésével, a kikre nézve értelmi képességük fogyatékosabb volta miatt aggály merülhet fel az iránt, hogy a házasságkötést megelőző körülményesebb és kényesebb természetű eljárást hibátlanul és pontosan képesek-e keresztül vezetni, avagy a kiken működése akár egyéniségükénél, akár a helyben létező viszonyoknál fogva vagy bármely más okból előreláthatólag a polgári házasság intézménynek előnyére nem válnék. A vármegye közigazgatási bizottságának feladatává teszi tehát, hogy a fentebb jelzett szempontok mér-

legelése mellett indokolt előterjesztést tegyen hozzá az iránt, hogy a javaslatba hozott anyakönyvvezetők és anyakönyvvezető helyettesek közül ki, vagy kik és mily okokból nem alkalmasak arra, hogy a házasságkötésnél való közreműködéssel és a házassági anyakönyvvezetésével is megbizassanak. Oly anyakönyvi kerületre nézve, melyben a vármegye közigazgatási bizottsága a javaslatba hozott anyakönyvvezetőket a házasságkötésnél való közreműködéssel és a házassági anyakönyvvezetésével megbizhatónak nem tartja, nevezze meg egyszersmind azt a szomszéd anyakönyvi kerület, melyhez az illető anyakönyvkerület, a házasságkötés és házassági anyakönyv vezetés szempontjából beosztandó volna. Oly kerületre nézve, melyben csak az anyakönyvvezető helyettesét nem tartja a vármegye közigazgatási bizottsága házasságkötésnél való közreműködéssel és a házassági anyakönyv vezetésével megbizandónak, az anyakönyvvezető ellen azonban kifogása nincs, más házassági kerülethez való beosztás iránt nem kell javaslatot tennie.

A sopronmegyei néppárt.

Roppant örömmel regisztrálták a liberális lapok, hogy Sopronmegye szany kerületének papsága elutasította Zichy Nándor gróf felszólítását a néppárt megalakítására vonatkozólag kimondotta, hogy a néppártra nincs szükség, sőt veszedelmes stb. stb. Pedig egész más-képpen áll a dolog.

A »Dunántúli Hírlap« tegnap számában a nevezett kerület esperesse Polgár Dénes, egyedi plébános a következő nyilatkozatot közli ez ügyben:

Amaz állítás, mintha társaim és én elleneségei volnánk a néppártnak, az határozott tévedésen alapszik. Mert mi azt mondtuk: az eszterházi választó kerületnek jelenleg nincs szüksége néppárti jelöltre, mert gr. Károlyi Sándor ónagyméltósága korrekt katolikus. A lövői választókerület papság azt mondja: neki sem szükséges most a néppártot szervezni, mert Nagy István országos képviselő olyan kath. férfi, ki még a bibornoki testületbe is beillenek. Én és társaim azt mondjuk, mi olyan Nagy István féle jelöltet keresünk, tekintet nélkül, hogy melyik országos párthoz tartozik, kivél kevesebb elkeseredéssel és ezíródással, de annál több reménnyel közeledhetünk a cél felé.

Polgár Dénes,
plébános.

Ezenkívül a kismartoni kerületben sincs szükség új jelöltre, mert e kerület képviselője Bolgár Ferenc minden alkalommal egyház politikai javaslatok ellen szavazott.

Természetes dolog, hogy csak helyeselni lehet, hogy ilyen kiváló férfiak ellen a néppárt jelöltet nem állít, hanem maga is támogatja őket az esetleges kormánypárti vagy függetlenségi jelöltekkel szemben.

Ezért tehát kár volt úgy örülnie a liberális sajtónak.

Kevés a fóka, — sok az eszkimó.

Az ákosfalvai választók még mindig keveslik a jelölteket. A három kormánypárti jelölt mellett most fellépett egy függetlenségi is: Balla László, vajai földbirtokos. Minden valószínűség szerint Légrády lesz a győztes, mert — amint kolozsvári Ellenzők írja — pártja hallatlan korteskedéssel és terrorizmussal dolgozik, névszerint Balla Ferenc községi bírót mindenféle turpisságokra használja fel. Ezek az eszközök pedig — tapasztalás szerint — mindenkor megszerzik a választók »bizalmát« s ennek gyümölcsét a mandátumot, melyre Légrády már oly régen vadász.

Lapszemle.

Budapest. 1895. június 21.

A »Magyar Állam« Népek ünnepe czimén a kiel esatorna megnyitás kulturális fontosságát emeli ki.

A »Hazánk« a »Rotschildék haszna« czim alatt Wekerle volt peüzügyminisztert támadja, ki a 4 és 5%-os államjegyek convertálását a Rotschildokra bízta, a mi nekik dúsan jövedelmezett, de az államnak majdnem semmit s a deficit réme ismét megjelent.

Az »Egyetértés« az osztrák politikai helyzetről cikkeznek s azt mondja, hogy a koalíció bukása alighanem el fogja nyelni Ausztria alkotmányos életét, a mai zür-zavaros helyzet legalább világosan erre enged következtetni.

A »Pesti Hírlap« az új osztrák miniszterelnök kinevezése alkalmából azt írja, hogy az osztrákoknak és magyaroknak nincs okuk búsulni a Windisgrätz kabinet bukásán, mivel ez mozgósított hatalmas befolyásokat a szabadelvű egyházpolitika győzelmének megállítására. Az új kormány azonban nem fog a liberalizmus ellen áskálódni.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A kötél nyelvkérdése.

(Egy kis akasztófa humor.)

— Pözl E. után: Dr. Margitai. —

Mielőtt egy nevezetes hóhérpör elbeszélésebe fognánk, kettőt jegyzünk meg: először, hogy nincs e világnak szeszélyesebb hóhéra, mint Pípperperger ur Prága városában, másodsor, hogy az ottani eschek a nemzeti lelkesedés főnségének világtörténeti példái lesznek mindenkoron. Mindkét megjegyzésünk világossá lesz a következő történetből.

Egy szép napon, melyen épen nem akadt akasztani valója, együtt sörözött Pípperperger ur több más társával a vendéglőben s elgondolta, milyen jó is lenne, ha már egyszer mesterségét is szögre akaszthatná. Ó volt az a derék hóhér, aki egy békés versenyen, a melyet egy más akasztó-czeggel az akasztás technikáját illetőleg kiállott, győztes maradt. Akkor mutatta meg, mily nevezetes javításokat alkalmaz ő e halálnemnél s hogy ez, ő általa kezelve hasonlít legjobban a svéd gyógy-gymnasztikához.

Azóta hirneve annyira megszilárdult, hogy nemrég a végrehajtással megbízott hivatalnok e szókkal adta át neki az egy kevéssé aggodalmas bűnöst: »Ne féljen barátom, nem fog fájni.« Azt, hogy a lakosság mindezek daczára eddigelé némi tartózkodást tanúsított a művészszel való társalgásban, Pípperperger ur egyszerszerűen a népben mélyen gyökerezett azon elő-

ítéletből magyarázta, hogy mégis jobb a dolognak természetes menetét bevárni, mint polgártársaink lélekzésének akadályt vetni. Amde az említett napon, a »fekete sörházban« arról győződött meg, hogy az uralkodó ellenszenv okát másutt kell keresni.

Egy mellékasztalnál néhány esch hazafi ült, komoly beszélgetésbe merülve. Hazájuknak a német elem által való kemény elnyomatását tárgyalták. Elismerték ugyan, hogy legújabbban néhány rendelet következtében valami keveset javultak a viszonyok, de azért a legszembetűnőbb emberjogok még mindig lábbal tiporhatnak amennyiben a nemzet annyit lát évről-évre n e m e t h ó h é r k ö t i fel anélkül, hogy azok a némettség e kárhuzatos befolyása ellen védhetnék magukat.

Az állapotok állandó javítására addig nem is lehet kilátás, amíg meg lesz en engedve, hogy egy német egy eschet ilyen magasból kezelhesen, fölköthesse sőt még száját is betömhesse. Mily keservesek lehetnek ama boldogtalan escheknek végső pillanatai, a kik még nagy sietve azt akarták mondani a hóhérnak, hogy tudja már egyszer magán e mesterségét, de a hóhér feleletéből azt vették észre, hogy ez nem érte a esch nyelvet, a legmélyebb bánat és töredelem nyilvánulásának tartja beszédüket? Valóban méltatlan dolog ilyen gyámokodást továbbra is tőnni; azért számos aláírással támogatott petíciót kell benyújtani a helytartóságnál, ilyen tartalommal: »N e m k e l l n e k ü n k n é m e t h ó h é r : e s e h h ó h é r t a k a r u n k.«

Nem tagadhatjuk, hogy a petícióban némi kis hizelgés foglaltatik a németekkel szemben, különösen ha megfontoljuk a kérelmezők tagadhatatlan tendenciáját. »Nem kell nekünk német hóhér« ez nem jelenthet egyebet mint: biztosak vagyunk a felől, hogy német embert nálunk nem fog kelleni fölakasztani.

»Cseh hóhér kell nekünk csupán.« ez annyira sürgős, követelő kérdés, a változhatatlan szükségesség postulatuma jövő események oly biztos némitása, hogy valóban nagy hibát követne el a kormány, ha nem teljesitene kívánságát, annál inkább, mert e német párt egyáltalán nem vethet semmit ellene azon liberális elvnek, hogy mindenki saját »fa conja« szerint köttessék fel.

Az említett társalgást e cseh honfiak oly hangosan folytatták, hogy a hóhér megértett minden szót. Nyilván attól tartva, hogy e petíciónak eredménye lesz, úgy látszik azon reménynek adott kifejezést, hogy még ebben az évben módjában lesz minél több eschet fölakasztani. Mivel pedig ezek az urak a barátságatlan kilátás fölött igen megharagudtak s heves beszédekkel folytattak ellene, a hóhér annyira elragadtatta magát, hogy a személyeket is megnevezte akiket még ez évben az akasztófa alatt kezelni fog. A többi közt Manko urat. Sőt, kiáltá fölgerjedve hallatlan munkakedvvel Pípperperger ur, legjobban szeretné most mindjárt fölakasztani valahová. Manko ur e megdölgötlan kívánságra mérges pofonnal felelt, melynek vétele után Pípperperger ur jónak látta sörös poharát vágni Manko ur fejéhez. Manko ur erre n e m e t g a z e m b e r -

A »Nemzeti Ujság« az államtisztviselők mozgalmáról cikkeztek, melyet azok a fizetés felémelés iránt indítottak s azt mondja, hogy azok a tarthatatlan viszonyokon, melyek a hivatali szervezet körében általában, de különösen a kisebb javadalmazású tisztviselők között észlelhetők, gyökeresen csak akkor lesz lehetséges segíteni, ha egy feladatának magaslátán álló kormány az egész hivatali szervezet átalakítását alkotó kezébe veszi. Kevés hivatal, jól fizetett, nem nagyszámú, e mellett felülről is megbecsült tisztviselői karral: ez a modern állam szervezeti politikájának jelszava.

A »Magyarország« Nyüzsgés a szomszédban czimmal az osztrák viszonyokat tárgyalja s a magyar nemzet feladatát ezekkel szemben így határozza meg: Lazítani a köteléket, hogy távozhassunk az omlás periferiájából. Lazítani úgy, hogy a kettős koronára nézve ne elgyöngülés származzék belőle, hanem újabb erősség. A szabadságnak mozgási képességét kell megizmosítani mindkét államnak függetlensége által.

A »Magyar Hirlap« »Rettenetes dolgok« czim alatt Keglevich István beszédét tárgyalja. Kiket az ellen, hogy a magyar kereskedelmet külügynek tekintsék, holott az Magyarország belügyeihez tartozik s örömmel üdvözlö Goleuhowszky külügyminiszter válaszát.

A »Pesti Napló.« »A burleszk kormány« czim alatt az új osztrák parlament élehetlenségét bizonyítja. A kormányzék egyszerű hivatali széké lett. Mikor a Taafé rendszer megbukott, azt hitték, hogy megbukott vele együtt a hazugság politikája is, de csalódtak. A következő miniszterium, semmi reménnyel sem kecsgetet.

A »Nemzet« »Császári biztosok« czim alatt a bécsi zavaros állapotok ellen emel szót. Bécs városának az antisemita küzdelmek miatt nincs polgármestere, császári biztos vezeti az ügyeket. Hasonló fejtelenség van jelenleg a kormányban is.

A »Budapesti Hirlap« Austria bajait sorolja fel. E bajok mindegyike még a régi rendszerben gyökeredeznek. Mióta Austria önállóan vezeti saját ügyeit, állandó benső bajokban szenved, minek oka a nagy burocratismusban keresendő. Az új miniszterium tisztán hivatalnokokból alakult. Bécsét pártfogolják századok óta s a tartományok nem tekintik főváro-

nek nevezte a hóhért, mire egy jelenlévő vasuti hivatalnok torkon ragadta Pipperperger urat, aki e fölött annál nagyobb dühre gerjedt mert nagyon jól tudta milyen veszedelem fenyegetheti az embert ezen a helyen. Altalános zavar támadt, míg végül a legalkalmasabb időben, azaz miután már jól helyben hagyták egymást, megjelent a rend őre, s kiszabadította Pipperperger urat a dühös cseh atyafiak körmei közül.

Pipperberger ur haladéktalanul becsületsértési pört indított meg támadói ellen. A tárgyalás folyamán sejtetni engedné, hogy valóban ha választást engednének neki, inkább csak bűnösöket kezelne, mint németeket; amenyiben azt mondotta: »Azt kell akasztanom, a kit rendelnek — ja persze ha módomban állna a magamnak« . . . Pipperberger ur úgy látszik itt mégis elnyelte a programmot, melyet a sörházban nyíltan hirdetett. . . .

Hosszas rábeszélésre s miután a vádlottak sajnálatukat fejezték ki a sörházban történtek fölött, visszavonta Pipperberger ur e vádat, mire a vádlottakat fölmentették.

Egyébiránt gondoskodni kell róla, hogy Pipperberger ur Magyarországon is nemzetiségi mozgalmat idézzen elő. Nemrég ugyanis Eszékre hívták, hogy két rablógyilkossal végezzék. A magyar hóhérok illetén mellőzését az ottani exultudós-ok se fogják sokáig tűrni, hanem azután látmat ütnek a germanizáció fölött.

Hjah így van az, ha az emker a legtávolabbi körökben is kedveit hóhér.

suknak. A polgárok nem nevezik magukat osztrákoknak. Hadseregük nincs, mert az sem osztrák, hanem osztrák és magyar. A régi rendszer elavult, új rendszer nem léphet életbe s a kormányok kormányképtelenek.

A kielii ünnepek.

— Ujabb részletek. —

A kielii tengeri csatorna vizén esütörtökön a kora hajnali órákban végigsiklott a német császár hajója, a büszke »Hohenzollern«. Utána harminczkét hajó vitte a fejedelmi vendégeket, a német képviselőház és birodalmi gyűlés tagjait, a nemzetközi sajtó képviselőit s a meghívott vendégeket; a parton felállított ágyuk megdördültek, a hajók diszlövéseket adtak s a különböző nemzetek himnuszainak hangjait tündörcsögtetve a német nemzet fiainak üdvívalgása. A császár — áthajózva a csatornán — kikötött a holteneui kikötőben s ezzel a nagyjelentőségű csatorna megnyílt.

A csatorna áthajózásáról s az ezzel kapcsolatban rendezett ünnepekről a következő tudósításaink számolnak be:

Bankett a városházán.

A bankettől lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk, ismertettük a császár beszédét szösz szerint. A bankett külső kéréseiről még a következőket írjuk:

Kevéssel hét óra előtt vette kezdetét a bankett a városháza fényesen díszített nagytermében.

A baloldali fal hosszában volt felállítva a császár asztala; ezzel szemben tízenkét négyzetes asztal volt elhelyezve. A császár asztalán mesés értékű ezüst servicekben szolgálták fel az ételeket; a serviceket régi hamburgi patricius családok ajándékozták a szenátusnak. Hatalmas virágvázákban óriási bokréta pompáztak s az asztal közepén üde, vörvörös rózsákból font guirland húzódtott keresztül. Minden teríték mellett tízenkét finoman ezizellált pohár állott a különböző borok számára, mellettük feküdtek az étlap s a zenekar műsora. Az étlap, mint a császár minden ebédjén, német nyelvű volt. A zenekar programja mindössze öt számból állott: a »Mesterdalnokok« nyitánya, egy ária a »Mediciek«-ből, a »Jancsi és Juliska«-ból, azonkívül Moszkviki egy szerenádja s az »An der schönen blauen Donau« valzer voltak bele felvéve.

Csengő zeneszó mellett lépett a terembe Vilmos császár, a testőrvértes-ezred fehér tábornoki egyenruhájában; mellette lépdelt Lehmann dr. polgármester, háta mögött pedig szövetséges fejedelmek s az idegen fejedelmi személyiségek jöttek szép egymásutánban.

A harmadik fogás után felemelkedett Lehmann polgármester s pohárköszöntőben üdvözölte a császárt és a szövetséges fejedelmeket. Majd felolvasta a császárné táviratát, melyben az élénk sajnálkozásának ad kifejezést affölött, hogy nem lehet jelen a szép ünnepeken s a nagyfotosságu hazafias vállalatra az Isten áldását kéri, a maga részéről pedig szerenését kíván.

Lehmann beszéde után a császár koczinott a polgármesterrel, majd a régens herezzeggel s mindjárt ezután felállott, hogy elmondja pohárköszöntőjét.

Az Alster szigetén.

A bankett után a császár a polgármesterrel együtt kiment a városház erkélyére, mely alatt daezára a rossz időnek, ezekre menő néptömeg állott, zajosan éljenezve a császárt.

Kilenc óra után a császár elindult az Alstersziget felé. Az alsteron, melynek partján óriási sokaság hullámozott, ünnepi díszbe öltözött hajók ezirkáltak fel és alá; a parton levő házak tetejét s a felállított tribünöket szintén ellepte az ünneplő közönség.

A császár, akit a nép örömrivalgással fogadott, egy gőzösre szállott, mely felvonta a császárlobogót és a szigetet körülhajózta, azután pedig a császári sátor előtt partra szállott. Erre a szigetet pompásan kivilágították. Különösen a Lombard-híd volt szépen megvilágítva, de az Alster partjainak kivilágítása is pompás látványt nyújtott.

Tíz órakor a közönség élénk tetszésnyilvánítása közt remek tüziják volt, mire a csá-

szár a szigetről fél 11 órakor távozott és a többi fejedelmi személyiségekkel együtt az Alsterthornál partra szállott, ahol egy emelvényen több mint ezer dalos fogadta az uralkodót a Heil dir Siegeskranz elneklésével. A császár az óvációkat kegyteljesen megköszönve, áthaladt az evezős klub tagjai és a hadastyárok által képezett sorfalon, kocsira szállott és a St.-Pauli kikötő-hidhoz hajtatott, ahol a Hohenzollern-yachtra szállott.

A csatorna áthajózása.

A »Hohenzollern« hajó reggeli fél 4 órakor kezdte meg útját a csatornán keresztül. Röviddel 4 óra után követték a »Kaiseradler« és a többi hajók.

Három órakor ért a császári hajó Brunsbüttelbe s körülbelül háromnegyed négy lehetett, mikor a hajó átment a nyugati zsilipen. A katonazenekar a nemzeti himnusz játszott, amelyet a néptömeg lelkesen énekelt. A császár a yacht fedélzetén állott és meghatottan köszönt mindenfelé.

Reggel négy órakor vágta át a Hohenzollern yacht a csatornán át kifeszített zsinórt, mire a csatorna áthajózása megkezdődött a pompás időben.

A hajók programmszerűen folytatják utjukat a csatornán keresztül. Egészben 22 hajó haladt át a csatornán, utolsó volt az »Alkmas« hollandi hajó, mely 12 óra 5 perczkor ért Brunsbüttelbe.

Midőn a Drabant osztr.-magy.-yacht, amelyen István főherceg is tartózkodik, elhaladt, a parton felállított zene az osztrák himnusz játszott.

Rendsburgban, hol szintén át kellett vonulni a hajóknak, már kora reggel nagy élénkség uralkodott. Egyesületek és iskolák zeneszó mellett vonultak a tribünhöz és helyekre.

A partokon mindenütt a lakosság, iskolásgyermekek és a tüzoltóság állottak fel sűrű tömegekben, és lelkes éljenzésbe törtek ki, kalapokat és kendőket lobogtatva, mikor a »Hohenzollern« és a többi hajók elvonultak. A zenekarok rázendítettek a »néphimnuszra«, a »Preussenlied-re« és egyéb hazafias dalokra. A csatorna partjai számtalan helyen zászlókkal és guirlandokkal pompásan fel vannak díszítve. A partok egész hosszukban gyalogsággal és huszárokkal vannak megszállva.

Holteneu volt kiszemelve az áthajózás végállomásául s így ez a város volt a legélénkebb. A tribünök zsufolva vannak emberekkel; az urak frakkban, a hölgyek világos ruhákban jelentek meg. A közönség élénk kíváncsisággal várta a hajók megérkezését.

Pontban fél 12 órakor feltűntek a láthatáron a császári zászló színei. 12 óra 33 perczkor ért a Hohenzollern a csatornába, 12 óra 38 perczkor befutott a Kurfürst Friedrich Wilhelm, mely két gyorsan egymásután következő lövéssel megadta a jelt az üdvölvésekre. A hajók azonnal feleltek, ami impozáns benyomást keltett. Az 1. gárdaczed egyik százada és a matrózszázad, melyek a csatorna két oldalán voltak felállítva, tisztelegtek. Az összes hajókról ezerszeres »hoch« kiáltások hangzottak, melyeket a császár a vezénylő hidról köszönt meg.

Vagy egy negyedórával később érkezett meg a »Kaiseradler«, melyen a külföldi fejedelmi személyiségek ültek. A legközelebbi hajó, a »II. Vilmos császár«, csak két órával később futott be. Ezt a hajót ugyanis Rendsburg körül baleset érte: zátonyra jutott. A vészjelre Rendsburgból vontató hajók jöttek s másfél órai munka után megszabadították a hajót. A hajó keresztben feküdt a csatornán s megakadályozta a többi hajók közlekedését is. Ezért érkeztek mind késéssel, kivéve a »Hohenzollern«-t.

A »Princz Valdemar«.

Vilmos császár, aki az egész kielii ünnepek alatt kiváló súlyt fektetett rá, hogy a sajtó képviselői a megérdemelt figyelemben részesüljenek, a Kielbe érkezett újságíróknak külön hajót bocsátott rendelkezésükre, hogy végignézhessek a tengeri csatorna megnyitását. Ezt a külön hajót »Princz Valdemar«-nak hívják.

Az újságírók reggel 5 órakor érkeztek külön

vonattal Haltenauba s nyolcz és fél óraker a sajtó képviselői már együtt voltak a hajón.

Ekkor Hamman dr. külügyi hivatal képviselőjében beszédet intézett a hírlapírókhoz.

Biharmegye történetéről.

A »Tiszántul« tegnap számában említés lévén téve »Biharvármegye történetéről,« — miután úgy látom, hogy a közvélemény nincsen kellőleg informálva ez ügyről, van szerencsém a következő felvilágosítással szolgálni:

A mult hó elején ez ügyben Budapestről lent volt Osváth Pál, mely alkalommal e dologról hosszabban volt módomban vele beszélgetni. — tőle tudom, hogy ő a »Megye történetének« megírásán mintegy 20 éve dolgozik, — melyből 3 évnél több Budapestre esik, hová épen azért ment fel, hogy alkalma legyen a fővárosban levő könyvtárak, irattárakból a megyékre vonatkozó adatokat beszerezni. — A munkát be is fejezte már, 5 kilónál több a kézírata, 3 hatalmas kötetben van szándéka közrebocsátani s a kinyomatás iránt is megtette a lépéseket. Így a kiküldött bizottságnak nagyon meg van könnyítve, a feladata, a mikor egy hasonmunka írójának kész műve és egy nagy garral, sok mindent ígérő vállalatnak még csak ambíciójában sem lévő ajánlata között kell választania, mert az köztudomásu dolog, hogy ilyen terjedelmes megyének 1000 éves fennállása történetét megírni rövid pár hónapok alatt — hogy az a milléniumra meg is jelenhessen — s hogy fércz munka ne legyen, nem lehet; a dr. Sziklai vállalata pedig nem is megye, de az egész ország megyéit városait is tartalmazná.

A jelenét ismertetheti, fényképekben a mostani várost és megyét bemutathatja, de a régi és legrégebbi megyét fel nem ölelheti.

Különbözik biztos kezekben látjuk megyénk ezen ügyét a vármegye főispánja dr. Beóthy László áegise alatt. Ö. G.

Egy kis idill.

Nagyvárad, jun. 20. 1895.

Oly édes, oly kedves sokszor a csendes magány, miszerint azt leírni vagy kimondani nem lehet. A fáradt munkás, a világ zajából csendes magányba pihenésre tér. Egy kies völgyeskét kerestem én is fel, hogy néhány nap alatt a madárkák csengő dalaikban gyönyörködjen.

Azonban mi ez? Ily szeszélyes tehát a sors, itt sem hágy csendben pihenni: hahota, zaj, dal, minden, minden egy felvonásban.

A zajra felriadtam s figyelni kezdém mi történik itt? Egy csoport gyermeket pillantottam meg. A gyermekek először hajszával, hahotával töltötték idejüket, de később kört formáltak, láncsorba állottak, szép dalokat zengtek el. Meg voltam lepetve. Egy út, egy gyümölcsös tér választott el bennünket. Már átakartam hatolni a téren, de visszariadtam a gondolattól, nem akartam az ártatlan vigalmat megzavarni. Felmentem hát egy kissé a magaslatra, elmerengtem ott a látvány felett, vissza gondoltam én is a letűnt gyermekévek édes örömére.

De kik is azok? Nem nehéz volt megtudnom, hogy árvagyermek a szent Vincze nőintézetből. Ezek hát azok az árva anyátlan gyermekek, kik itt a szabadban úgy tudnak vidgani, örülni! Oh, hát ők megis boldogok, nem jut eszükbe, miszerint édes anyja a földön csak egy van, ha az elveszett, azt többé feltalálni nem lehet.

Igen, az ártatlan kedv, az elzengett szebbnél szebb dal, elmerik mondatni velem azt, miszerint jelenleg ők boldogok; az elvesztett édes anyák helyett édes anyákat nyertek.

A többi között szép háladal zendült fel, bizonyosan a nemeskeblü alapító hosszú boldog életéért. Meg kell, hogy hallgassa azt az

ég! ima volt az, ártatlan gyermeki kebelből felszálló illatos ima. De eljött az est, beállott a csend, megszűnt a dal, a gyermekesereg eltávozott: csak én követtem őket szellemileg, a gondolat szárnyain.

Ugyan kiróhat meg, hogy eszembe jutott, miszerint az elfogult, a gyűlölő, a rágalmat szóró szivtelen rideg, vallástalan ember, ha ily jelenetnek lenne tanuja, nem látná-e be tévhitének, szilaj, helytelen ítéletét! Nem áldaná-e Istent az ő nagy művében! Igen, áldjuk az Istent, a szeretet nagy Istenét, ki az árvákról így gondoskodik! Áldjuk a jótévedőket azokkal, kik az árvákat ily szerető édes anyai gondos nevelésben részesítik.

Vigadjatok még sokszor ártatlan kedélyvel édes gyermekek, hisz a világ terhe, baja, még nem nyomja gyöngé vállaitokat. Ne nehezteljenek rám, hogy élveztem csengő dalaitokat; oly régen én is gyermek voltam, örömmel játszottam: »kint a bárány, bent a farkas.« Egy kívánságom van, hogy az életpályán mindig ily boldogok legyetek és mindenkor ily szerető édes anyai karok vezéreljenek.

Somafy.

NAPTÁR.

— Junius 22. —

Szombat, Róm. kath. Paulin pk. Prot. Paulin. Gör. kel. junius 10. Sándor Izr. Sivan 30. S. Korach.

Nap két 3 óra 52 p., nyug. 7 óra 39 p. Hold kelte 2 óra 64 p. nyug. 8 óra 0 p. Ujhold 10 óra 51 p. d. e.

Jun. 23. A belényesi ipartestület junialis.

„ 23. A László-malom új részvénytársaság igazgatósági ülése.

„ 23. A kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósági ülése d. e. 10 óraker, saját helyiségeiben.

„ 24. A Sebes-Körös társulat közgyűlése délután 3 óraker.

„ 24. A „László“ malom elárverezése d. e. 10 óraker a régi malomtelepen.

„ 25. A Szent-László-nyomda részvénytársaság közgyűlése d. u. 5 óraker a Szent-József intézet dísztermében.

„ 26. A nagyváradi koldusapó és gyermek menedékház egyet közgyűlése d. u. 5 óraker.

„ 30. A nagyváradi ipartestületi ifjuság önképzőkörének nyári táncestetélye a Rhédey-kerti lövöldében.

Julius 6. A nagyváradi ker. ifjak körének táncvizalma a Polgári lövölde helyiségében.

„ 13. A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő listekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D, papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A községi iskolaszék előterjesztése.

— A vidéki tanulók tandíjmelése. —

A községi iskolaszék előterjesztést tett tegnap a tanácshoz, melyben hangsúlyozza, hogy a tanzemélyzet teendőit körvonalozó szabályzat tárgyalása alkalmával, de meg az iskolafelügyelő jelentéséből arról győződött meg, hogy a csoport-igazgatói tisztség nagy felelősséggel s terhes munkával jár, annak lekiismeretes — a felügyelő intézmény létesítéséből kifolyólag mindinkább — szabályszerű betöltése a csoport-igazgató minden üres idejét leköti.

Ennélfogva elvárhatják, hogy ezen munkájokért méltányos díjazásban részesüljenek.

Azonban ismerve a városi pénztár helyzetét, annak igénybe vételétől az iskolaszék tartózkodik, de indítatva érzi magát megjelölni az alapot, melyből az igazgatók díjazása a városi pénztár megterhelése nélkül, fedezhető lenne.

Ezen alapul a vidéki tanulók tandíjának megkészszeresését hozza javaslatba.

A csoportigazgatók díjazását a polgári iskoláknál 150, az elemi iskoláknál 100 frtban javasolja megállapítani addig is, míg a tanítói fizetések rendezésével méltányos díjazásukról gondoskodva lesz.

E czimen tehát az 1895/96. évi tanügyi költségvetésbe 900 frtot kér felvenni. Ezen javaslat szerencsés eszmének nem mondható, mert a tanítást nem szabad megnehezíteni, ellenkezőleg meg

kell könnyíteni s a vidéki tanulókat, kiknek iskoláztatásuk a szülőkre nézve felette költségesebb, nem szabad elidegeníteni s oda kényszeríteni, hogy más városba menjenek tanulni.

Különbözik is idegen gyermekek nagyváradi iskoláztatásából számos helybeli család élvez anyagi előnyöket, a fizetett ellátási díjából megélhetésük bizonyos mérvben elősegítve van.

De meg az indoklás is elég furesza azok előtt, a kik a felügyelői intézmény létesítésének történetét ismerik; akkor a felügyelői állást épen azért szerverték, hogy az iskolák állandó ellenőrzés alatt álljanak s egységesen igazgattassanak; most a csoport-igazgatóság teendőit fokozottabbnak tüntetik ki s munkaszaporulatuk s ennek megfelelően díjazásuk alapjául is a felügyelői intézményt tolják előtérbe.

Egyébiránt a városi tanács tárgyalni fogja az ügyet és reméljük, hogy a csoportigazgatók méltányos igényeit más alaptól is ki lehet elégiteni, mit abból a forszírozott jövedelemből, mely a vidéki szülőknek különben is szorongatot helyzetét lenne hivatva még elviselhetlenebbé tenni.

* **A győri Szent-László ünnep.** Az előleklből ítélve az ünnepség igen fényesnek ígérkezik. A körmenetben többek közt 26 ifju középkori öltözetben fog résztvenni. A kosztümöket a nemzeti színház ruhatárából vett minták után készítették. Vasárnap délután 5 óraker a győri kath. kör a főgymnasium dísztermében díszelőadást rendez, melyen vegyes kar énekelni fog. Balits Lajos czenki plébános történelmi felolvasást tart, Teleki Sándor okleveles tanító szavalni fog; lesz ezenkívül kettős dal- és gondonka-solo.

* **Bibornokunk vendége a Püspökfürdőben.** Említettük tegnap, hogy dr. Aschenbrier Antal apát és budapesti egyetemi tanár rövid tartózkodásra városunkba érkezett és a bibornok szívesen látott vendége. Tegnap délután öt óraker dr. Aschenbrier kikocsizott a Püspökfürdőbe, hol a kíséretében volt Fetsér Antal szentszéki jegyző és dr. Semethy Géza püspöki könyvtáros társaságában igen kellemesen töltötte el az időt este 8 óráig, amikor visszatértek a rezidenciába. A fürdő rendkívül megnyerte az apát tetszését.

* **A Szemnevez-ügy első áldozata.** Szenzációs eseményt közöl a kir. honvédség »Rendeleti Közlöny«-ének közelebbi száma. A király ugyanis elrendelte, hogy Hubert tábornok, a 81. sz. honvédgyalogdandár parancsnoka, a ki betegség okából szabadságon van, *létszámon felül vezetlessék.* Ez magyarul annyit jelent, hogy Hubert tábornok nyugdíjaztatni fog. Hubert tábornok tudvalevőleg elnöke volt annak a honvédtiszti gyűlésnek Szekesfejérvárott, mely 31 szóval 1 ellen határozatilag kimondta, hogy Szemnevez Emil tart. főhadnagy, a »Magyar Állam« szerkesztője, a kit a polgári bíróság »királysértés« czimén nyolcz hónapi államfogházra ítelt, becsületbírósi eljárás alá nem vonandó. A tiszti gyűlésnek ezen határozatát a kormánynak sikerült politikai okokból a honvédparancsnokság által megsemmisíttetni, s másodszori elbirálás végett a budapesti honvédtiszti gyűlést delegáltatni. Ez a tiszti gyűlés tegnap hozta meg határozatát, s mint értesülünk, *Szemnevez Emil ügyét a becsületügyi eljárásra utalta.* Hubert tábornok menesztése is ezen határozat következményének tekinthető.

* **Nagyváradi katonai hírek.** Tegnap este a hét órai gyorsvonaton érkezett Debreczenből városunkba Gagen báró altábornagy, lovasági főfelügyelő Nebolszky József huszár-tábornok kíséretében. Mint említettük, huszárainknál szemlélet fog tartani a magas vendég. — Wernhard báró, huszárörnagy, ki Debreczenben mint a huszár equitáció parancsnoka volt távol, tegnap szintén megérkezett székhelyére Nagyváradra, miután a tanfolyam véget ért.

* **Agliárdi fürdőzése.** Karlsbadból írják lapunknak, hogy a jelenleg ott időző Agliárdi-ra a kúra nagyon jó hatással van s a beteg főpap állapota napról-napra javul. Agliárdit a

fürdővendégek mindenütt a legnagyobb tiszteletben részesítik. A nunczius f. hó 19-én ebédre volt hivatalos a toscanai nagy herceghez a Schlackenwerthi kastélyba. Agliardi julius közepéig marad Karlsbadban, azután rövid időre visszatér Bécsbe. Utóúrára — mint az előző években — újra Gasteinba megy.

* **Tíz éves találkozó.** A mai napon tíz éves találkozójuk lesz a nagyváradai premontrei gymnasium disztermében azoknak, kik 1885-ben Váradon érettségiztek. A találkozó 8 órára van kitűzve, honnan a praemontreiek templomába mennek, ahol Kotunovics Sándor gymn. igazgató tartja az ünnepélyes Te Deumot. Ezután az iskolatársak felkeresik volt tanárjaikat s velük együtt kimennek a Félix-fürdőbe. A találkozóra Korn Lajos kir. alügyész hívta fel az érdekelteket. Tudomásunk szerint dr. Fodor Gyula, dr. Dévai Zsigmond, Weisz Lázár, dr. Némethy Gyula, Görgényi Jenő, Kópis József, Gresinczky Antal, Fekete Izidor, Gálbory József, dr. Adorján Ármán és még igen sokan vesznek részt e baráti összejövetelben. A 10 éves találkozó lefolyását holnap számunkban fogjuk közölni.

* **Apródonként szaporodó millenniumi költség.** A békésmegyei Kőrös-Tarcsa községéből írják, hogy ott Petneházy Ferencz községi jegyző nagy, jobbára szegény iparosokból álló társaságot szervezett, melynek tagjai hetenként 10—10 kros befizetésekkel gyűjtik az ezredéves kiállítás utazási költségeit. A kőrös-tarcsai társaság mozgalma ajánlható az utánzásra.

* **Alexander nagyváradai állatorvos ki-tüntetése.** Mikor Biharmegyében fellépett a még most is országsszerte grasszáló sertésvész, a földmívelési miniszter utasította a törvényhatóságokat, hogy állatorvosaitól kívánjanak be memorandumot arról, mi okozza a betegséget és minő óvintézkedésekre volna szükség. Alexander Lajos nagyváradai városi állatorvos is beterjesztette véleményét és az a földmívelési miniszter elé került. A jelentésben kiváló szakértelmet fedeztek fel a minisztériumban és nevezett a napokban táviratilag rendelték fel kihallgatásra. Alexander több órán át beszélt a miniszterrel és szakvéleményét, melyet a feltett kérdésekre adott, jegyzőkönyvbe vették. Az is érdekes a felemlítésre, hogy a miniszter dicsérőleg nyilatkozott Alexandernek még 1889-ben megjelent idevágó szakmunkájáról, mely a miniszter kijelentése szerint a szakkörökben is élénk figyelmet keltett. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a vész Kőbányán egyre tart; naponta most is elhull 280—300 darab sertés és Biharmegyében is egyre történnek elhullások még a kövér sertések között is. A jelenlegi kilátások mellett azt sem remélhetjük, hogy az őszi vásár megtartható lesz.

* **A Ferencz-rend temploma.** Majdnem száz-ezer forintjába került a Ferencz-rend szerzetének az újjáalakítás, mint a budapesti belvárosi templomukban végeztek. Szinte új templom számba megy, annyira átalakították a régi bolthajtásos templomot. Így első sorban is Lotz falfreskói teszik ékessé, mik a templom boltozatán díszlenek. A szentély fölött az első kép azt ábrázolja, amint Krisztus átadja seb-helyeit Szt.-Ferencznek, a szerzet védőszentjének. A második kép a Poreziunkula-ünnep alapítását, a harmadik kép Szt.-Máriát, Magyarország védőasszonyát és a negyedik az első apostoli királyt, Szent-Istvánt örökíti meg festői csoport közepette. E képek a templom boltozatán gyönyörűen hatnak. A főoltár fölött a magyar ezimer díszleg, ami teljesen méltó a Ferencz-rendi szerzet hazafias hagyományaihoz. A templomban ezen kívül még két hatalmas nemzeti ezim van. Szóval az egész templom újjáalakult, csupán az orgona marad a régi, mert az a gyűjtés, melyet Bán Sándor kezdeményezett, nem vezetett célhoz. A templomot július 2-án, a szerzet védőszentjének ünnepén szentelik fel.

* **Hamis engedély, hamis pecsét.** Tegnap délután jó fogást csináltak a polgárok. A görbe-utczán — a felhőszakadás óta kezd ez a nagyváradai sikátor országos névre szert tenni — egy érmihályfalvai illetőségű Czukker Vilmos kéreget. Azaz, hogy csak siránkozott, mint a süketnémák szokták, de oly ügyetlenül, hogy észrevették a turpisságát. Igazolásra hívták fel és ekkor meg akart ugrani. A polgárok azonban lefűlelték és átadták a közelben állomásozó rendőrnek bekísérés végett. A süketnémának utközben megjött a hallása, megjött a szava, de mert hiába esengett, a nála levő okmányokat akarta megsemmisíteni. *Le is nyelt belőle egyet.* A másodikat azonban elvették tőle a rendőrök és ez nem volt más mint ifju Rimler Károly rendőrkapitány utánczolt aláírásával ellátott koldulási engedély. *A név mellett a rendőrkapitányi hivatal pecsétje is majdnem a felismerhetlenségig hamisítva volt.* Czukker nem akarja megmondani, honnan vette a hamisítványt. Letartóztatásban maradt. Valószínű, hogy ez is abból a váradvelencei gyárból került ki, ahonnan tavaly Rothmann Hersch szerezte volt a hamisított pecsétet és aláírásokat. A nyolás folyik.

Az ábitat oka.

— Tisztelendő ur, mindig ilyen sok fiatal ember hallgatja az ön egyházi beszédét?

— Dehogyan. A múlt vasárnap azt mondtam, hogy ezen a héten a fiatal leányoknak fogok prédikálni.

* **Egyházmegyei látogatás.** Bösörményi Lajos n.-s. zalontai ev. ref. egyházi tanács bíró f. hó 14-én jött meg Csermőn a canonica visitatiót és jelen volt az ev. ref. elemi iskola évzáró vizsgáján is, — míg a róm. kath. esperes-plébános Orth József a róm. kath. népiskolákat vizsgálta meg.

* **Magyar küldöttség a királynál Bécsben.** A király tegnapelőtt fogadta az „Első magyar ált. női betegsegélyző egyesület és jótékonyági kör” küldöttségét. A jótékony egyesület a királyt örökös disztagjává választotta meg, s díszes hüvelyben ma nyújtották át a kaligrafikus jegyzőkönyvi kivonatot, mely a választási aktusról szól. A küldöttséget Agnelly Béláné vezette, s tagjai voltak Mihalovics Józsefné elnöknő, Schwendner Antalné alelnöknő és Agnelly Irénke. Ő felsége igen kegyesen fogadta a küldöttséget, kétszer is megköszönte a választást, s élénken tudakozódott az egyesület ügyei iránt. A küldöttség egyúttal aranyzászlóságot is nyújtott át a felségnek, hogy az ez évi augusztus hónap 25-én *Vasary Kolos hercegprímás által felszentelendő zászlóban a felség elhelyeztesse.*

* **A kereskedő ifjak nyári mulatsága.** Vig muzsika, aranyos jókedv, táncz kivilágos kivirradtig szokta jellemzeni a nagyváradai kereskedő ifjak mulatságait. Hogy ilyen lesz az is, melyet a jövő hó hatodikára terveztek, mondanunk sem kell. Az alább közölt meghívóban említett rendező urak gondoskodni fognak, hogy legyen tánczos is meg tánczosnő is elég. Szóval egy kitűnő nyári mulatságra van kilátásunk, melyre a következő meghívót kaptuk: A nagyváradai kereskedő ifjak köre saját alaptökejének gyarapítására folyó évi június hó 6-án a Polgári lövölde helyiségében zártkörű nyári tánczvigalmat rendez, melyre tisztelettel meghívja a rendezőbizottság. Ajtay Gyula r. b. elnök, Kiss Mihály pénztárnok, Halász Lajos intéző, Vermes Gyula r. b. jegyző. Dr. Adorján Ármán, Antaloczy Gusztáv, Balogh Vilmos, Bozintán György, Csathó Béla, Elő János, Fábry István, Grosz Menyhért, Janky Antal, Jakab Emil, Klein Sándor, Kugler Ferencz, Kunz Gusztáv, Kiss Károly, Kelen Béla, Mertz Nándor, Dr. Moskovits József, Mihály Jenő, Markovits Mór, Nagy Mihály, Óláh József,

Spitzer Vilmos, Sztojka László, Weisz Ernő, Wallerstein Mór rendező bizottsági tagok. Belépti-díj: személy-jegy 1 forint, családjegy 2 forint 50 kr. Kezdeté 8 $\frac{1}{2}$ órakor. Jegyek előre válthatók: Kádár és Kiss, Ajtay Gyula, Kunz József és Társa urak üzletében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

* **Elégett milliók.** Nyolcz millió forint nem csekélység és nyolcz millió egy forintost egyszerre elképzelni is bajos dolog. Akinek ennyi pénze van, gazdag ember és nem banná, ha a sok „egyed” alkalmatlanságot is okozna. Az államnak azonban nem kell a papiros forint és mint Bécsből írják, tegnapelőtt nyolcz millió „lengőt”, „bikát” és ég tudja, mily mindenféle néven ismert papírállamjegyet égettek el a régi porcellán-gyárban. Az érdekes hamvasztást a magyar delegáció több tagja is végig nézte.

* **Megint Fon Dávid.** Van-e ki e nevetnem ismeri, már tudniillik a nagyváradai rendőrtisztviselők között? Felelet, nincs. Mert a Herr von Fon rendesen abban utazik, hogy egy-egy vidéki szekerre felkerekedik és beszélgetés közben kiveszi a parasztembertől, van-e pénze. Mikor aztán lehet vadászni, addig kergeti bele a gyámoltalan embereket a hinárba, míg kiveszik a zacskót és megmullatják az ezüst pénzeiket. Herr von Fon segíteni akar a „bácsi”-n és beváltani ígérkezik azokat bankokkal. Következik az olvasás és a párolgás. . . . A pénz egyre kevesebb és a szegény paraszt fut a rendőrséghez, hogy becsapták. Így történt ez tegnap is, a Herr von Font letartóztatták.

* **Százezer forintos adomány.** Dumba Miklós, az osztrák tartománygyűlés tagja, annak a napnak 25 éves évfordulójául, hogy Baden kerület képviselőjévé választotta, a badeni, ebreichsdorfi, gutensteini, bécsujhelyi és pottensteini járások szegényépítványainak 40—40 ezer koronát adományozott, azzal a rendelkezéssel, hogy ezeknek az összegeknek kamataiból szegény özvegyek és árvák láttassanak el. Ez az adomány egy újabb jele annak, hogy képviselőnek lenni nem a legkellemetlenebb állapot.

* **A költő-király Nagyváradon.** Alig hantolták el a szegény Honfi Keresztessi Pált, már is egy új nagy népköltő tűnt fel a hazai költészet terén. Az új költő neve: Csomai Pál, ki tegnap délután beállított szerkesztőségünkbe, s bemutatta magát, mint költő-királyt; a többi ezimeit szerénységgel tiltja elmondani, ugymond, azért csak a legfőbbeket sorolja fel. Ezek pedig a következők: főtitkos kém, főpápa, főpüspök, főrabbi, világtörvényhozó, szellemi gyémánt, nagy csoda és csupa észtartalommal bíró, illetve újmódi s örökké kelendő értékpapír, tehát dícső banknóta kibocsátó, az összes hírlapok főszerkesztője stb., stb. A nagy költő még egy negyed-óránál sorolta fel ezimeit, de ekkor egy hirtelen intés a szerkesztőségi szolgának csodát művelt, mivel a nagy költő egy másodperc alatt kint találta magát az utczán. Ajánljuk a költő-királyt rendőrségünk jóakaró figyelmébe.

* **A titokzatos szivarkadoboz.** Köttner Leopoldina bécsi dohánytözsde egy sport-cigarettákat tartalmazó doboz fenekén a következő felírást találta:

†

Gruber Ferencz. 1894. december 15.

Trabenrathból.

A ki ezt a dobozt kapod, gondolj reám, a ki Reve János miatt lettem szerencsétlen és ártatlanul ültök.

Kötter Leopoldina a dobozt átadta arendőrségnek. Minthogy a doboz az iglői dohánygyár pecsétjével van ellátva, kétségtelen, hogy az ottani börtön egy fegyencze, a ki a szivarkadobozok készítésével foglalkozott, írta a dobozra a titokzatos felíratot.

* **Párbaj.** A volfi erdőben tegnap K. G. és B. F. hivatalnokok között pisztoly párbaj volt. Mindkét pisztoly csütörtököt mondott s a felek — kibékültek.

* **Ki vesztette el?** A Bihartól, Margittáig vezető országúton egy kondás egy értékes gyűrűt talált. Kerestetik a — tulajdonos.

* **Uj csendőrörsök a megyében.** A csendőrörsöket tudvalevőleg az egész országban megszorítják jövő hó elsejétől kezdve. Biharmegyében *Tarkaicsán, Budurásán, Papmezőn, Solyomban és Hagymáson* lesznek új csendőrörségek felállítva.

* **Amerikai örökség.** Mintegy két év előtt halt meg egy dúsgazdag amerikai magyar ember Pomucz György. Pomucz származására nézve oláh volt, de érzelmére rendíthetetlen magyar és mint ilyen résztvett a szabadságharcban. Számos ütközetben résztvett és mindennütt kitüntette magát. A szabadságharc leveretése, a világi fegyverletétel után őt is üldözőbe vették az osztrákok. Ezért menekült ki Amerikába, hol társaival Uj-Buda elnevezés alatt magyar gyarmatot alapított, maga pedig Chicagóban lisztkereskedést nyitott oly sikerrel, hogy néhány év alatt lefőzte társait, malomtulajdonos lett és megvetette millióinak alapját. Jó barátságba volt Grant köztársasági elnökkel, kívül a világot is körülutazta. 1892-ben halt el az öreg Pomucz és irományai a magyar consulatustól úján B-Gyulára kerültek, hol Frankó László ügyvéd a »Békés megyei Lapok« volt szerkesztője fedezte fel azon szerződéseket, melyek több milliót érő malomtelepekről szólnak és hogy azok Pomucz, illetve halálával örökösének tulajdonát képezik. — A millió örökség átvételére meg is tette a lépéseket egy jelentkező örökös érdekében. Alig terjedt azonban híre a millióknak, jelentkezett Arad, Méhkerék, Szeged és Varsándról az örökösök egész légiója. — A szegényebb örökösök már is azon veszekszenek, hogy ha csak lehet a gazdagabbaknak nem juttatnak semmit, mert eddig szegénységükben észre sem lettek általuk véve. Nem lehetetlen azonban az sem, hogy ezek a milliók is a többi amerikai nagybácsik millióisorszára jutnak.

* **APRÓ HIREK. A királyné Bártfán.** Mint Bécsből jelentik, a királyné a legutóbbi megállapodás szerint e hó 28-án utazik Bártfára, a hová a kíséret nagy része már jóval előbb megérkezik. A királyné négy hétig marad Bártfán s onnan Ischbe utazik, a hol egy hónapig fog maradni. — **Égő kolostor.** A hohenebeli augusztinuskolostor — mint Reichenbergből írják — lángokban áll. A tűz a déli órákban ütött ki. Minden mentési kísérlet hiábavalónak bizonyult. A kár óriási. A kolostor épülete a múlt századból származik és Morzin Venczel gróf alapítványa. — **Lefejezte a locomotív.** Pozsonyból írják. A marhavásár közelében Linek Ferenc munkás, a ki epileptikus bajban szenvedett, a dinamitgyár felől érkező vonat elé vetette magát. A locomotív elvágta a nyakát, úgy, hogy a szerencsétlen ember feje messze elgurult. — **Sikkasztó közgyám.** Dukay István ókanizsai közgyámot több ezer forint hagyatéki pénz elikkasztása miatt letartóztatták. — **Öngyilkosság öt forint miatt.** Farkas János szegedi honvédtizedes öt forintot kért az apjától, de nem kapott. E miatt annyira elkeseredett, hogy a századától megszökve Vásárhelyen szuronyával szíven szúrta magát és szörnyen halt.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Köt-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TANÜGY.

Vizsgálatok a ker. akadémiában. A nagyvárad ker. kereskedelmi akadémiában tegnap értek véget az írásbeli érettségek. Ma az első és második osztályban bizonyítvány kiosztás lesz, a jövőhéten pedig kezdetét veszik a szóbeli érettségi vizsgálatok.

A közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Alólirottak felkérésére az iparos menház és szálló valamint melléképületeinek fedél alá vonása alkalmával a mai napon megtartandó bokréta ünnepélyre a következő kereskedő urak voltak szívesek összesen 106 drb különféle kendőt adományozni. Kuncz Gusztáv, ifj. Kohn Sámuel, Polák Zsigmond, Glüksmann Armjn, Jung Ferencz, Spitzer testvérek, Beczkay Lajos, Péchy Antal, Erber Imre, Szanditz Adolf, Freiberger Albert. Fogadják a nemes adakozók ezen kegyes adományukért az összes iparosság nevében hála telt szívem forró köszönetét.

Nagyváradon, 1895. június hó 22-én.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

E G Y L E T.

Meghívó.

A »nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár« folyó évi június 23-dik napján *délelőtt 10 órakor* a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Kert-utca, Kutiák-féle házban) tartandó igazgatósági ülést tart.

Nagyvárad, 1895. június hó 19-én.

Láng József,
igazgató-elnök.

Az ülés tárgysorozata:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő megnevezése.
2. Az 1895. évi május hó 23-án tartott ülésről szóló jegyzőkönyv hitelesítése.
3. Jelentés az igazgatósági állandó bizottság ülésének határozatairól.
4. Egy igazgatósági tag választása a szűkebb körű bizottságba.
5. Titkár jelentése a m. kir. postatakarékpénztárba történt belépésről.
6. U. a. jelentése tatarosi, belényesi és vaskohi kiküldetéséről.
7. Stern Dezső vársonkolyosi ipartelep tulajdonos ajánlata.
8. Wachsmann Albert helybeli munkaadó kérvénye.
9. Szauer Kálmán 762. sz. pénztári tag kérvénye.
10. Erfurth Hugó 375. sz. pénztári tag kérvénye.
11. Blum Simon 1617. sz. pénztári tag kérvénye.
12. Fényes Gábor 473. sz. pénztári tag kérvénye.
13. Benedek Márton 470. sz. pénztári tag kérvénye.
14. Klein Soma 5239. sz. pénztári tag kérvénye.
15. Veres János 3375. sz. pénztári tag kérvénye.
16. Fekete Dezső 6514. sz. pénztári tag kérvénye.
17. Titkár jelentése a tagállományról és a múlt havi bevételek és kiadásokról.
18. Egyéb folyó ügyek és indítványok.

Figyelmeztetés. Fölkérem az igazgatóság t. tagjait, hogy az üléseket pontosan látogatni szíveskedjenek, nehogy az ügykezelési szabályok 17. §-ának intézkedését kelljen a felügyelet gyakorló iparhatóságtól kérelmezni.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: *Az egér.* Fenyvessy Emil urnak, a nemzeti színház tagjának első fellépésével.

Vasárnap d. u. *Ripp van Winkle.* — Este: *A dolovai nábob leánya.* Fenyvessy Emil második fellépésével.

A koldusdiák.

— Június 21. —

Az alig pár nappal ezelőtt Badenben elhalt kitűnő zeneköltő és író Genée Richárd kelles melódiájú »Koldusdiák«-ja került tegnap este színre, melyet Zell-el, a bécsiek legked-

veltebb zeneirójával együtt irt. A »Koldusdiák« egyike azon régi jó operetteknek, melyek sohasem évülnek el s melyeknek igazi becsét csak csak akkor tudjuk kellőleg méltányolni, ha olyan féle új operetteket látunk, mint p. o. »Malakoff herceg.« A »Koldusdiák«-nak jó a liberetója jó a Millöcker által irt zenéje. A szöveg nincs a zene kedvéért csinálva vagy viszont; pedig ebben rejlik főképp a hatás titka s így mi sem természetesebb, hogy az ilyen operettek minő a »Koldusdiák« évtizedekig a műsoron maradnak.

A darabban egyszerre két új tag is szerepelt; egyik a már szerződött Szathmáry Rózsika (Bronislava), kinek kellemes csengésű üde hangja és ügyes játéka nagyon kellemes hatással volt a közönségre, mely az est folyamán többször ki is tapsolta. Multkori csekély szerepében nem tudtunk róla végleges ítéletet mondani, tegnapi játéka után itélve azonban úgy látjuk, hogy a szintársulat csak nyert vele, mert másod, harmadrangu szerepeket kitűnően tud betölteni.

Delli Henrik Jan Janiczky szerepében lépett fel szerződöttési czélból. Alakja megnyerő, kellemesen csengő, érezes tenor hang anyaggal rendelkezik. Enekéből ugyan még ki-különül a teljes iskolázottság hiánya, de mindamelllett igen szépen énekel és rokonszenvesen. Játéka is kissé darabos, de azt hisszük, hogy rövid idő alatt ezt is levetkőzi magából s nagyon jól fogja betölteni helyét. A II. felvonásbeli szerelmi kettősben nyílt színen kitapsolták mit igazán meg is érdemelt.

Réthy Laura újra brillirozott fényes hangjával, mely a legkényesebb igényeket is ki képes elégiteni.

Ligeti Vilmos a Főriss Pista szerepkörét nagy igyekezettel iparkodik betölteni. E n. t. r. i. c. h. börtönört oly pompás karakterisztikus vonásokkal ruházta fel, hogy lehetetlen dicsérettel meg nem emlékeznünk róla.

Tolnainé, Csátár, Déri, Mezey a szokottak.

Közönség csekély számban.

Szenzációs felfedezés.

— Igaz történet. —

Gál Gyula egy érdekes felfedezést tett a napokban s felfedezését örömmel adta tudtára derék kartársainak. Nem azt fedezte fel, hogy miért lyukas a makaróni, sem egy hatodik világrész gondolata nem fogamzott meg agyában... hanem? Hanem örömmel tapasztalta, hogy társulatuk drámai hőse, Déri Béla azon felül, hogy a jambusokat tudja pattogatni s hogy jól kezeli a fűzfa tilinkót, még egy más jeles tulajdonsággal is bír, t. i. tud énekelni.

A hordó termető direktor a derék Satyó nagyot ugrott e felfedezés hírére s kirukkoltatta tehát a »Koldus diák«-ban, mint »zene-gróf«-ot.

A közönség mulatott, a társulat tagjai gratuláltak, a kritika pedig örömmel konstatálja azt a jeles tehetséget, s a társulat »gyöngyének« sok szerencsét kíván új szerepköréhez.

De evvel nincs vége az érdekes dolognak. Már az este Balassa, Szendrei, Delli és Angyal is bejelentették, hogy ők sem fognak többé intrigálni és szavalni, hanem ők is felesapnak énekeseknek.

Leszkay e híre gyomorgöresöt kapott, s örült gyorsasággal futott lakására s ott? Megremeg a toll kezében mikor ezt kiírom.

Kérdik önök, hogy öngyilkos lett, vagy megszökött? Nem!

Megvaesorazott s a tragikum a vaesoralásban rejlik, mert gyomrát megtalálta terhelni.

Lefeküdt s magától értetődik, hogy álmódott is.

Álmódott rémes jelenetekről, s épen Desdemóna véres alakja jelent meg előtte, ánde a következő perczben ez alak eltűnt, s helyette a lázadó nép, illetve a sztreikoló színészek jelentek meg előtte.

Gál előállt s szavalni kezdte:

»Kezembem sódar és kenyér;
Halljátok pártutók«.

Meghallották bizony, de nemcsak ők, hanem a szomszéd szobában horkoló Szabó Laci is. Felugrott ágyából és Leszkayhoz rohant s felverte lázas álmából.

Leszkay megtörölte verejtékes arcát, Szabó pedig kérdé:

— Jó direktorom, derék Satyom

»Kell-e doktor, patika».

— Ha kell doktor és patika, itt van egy »skatulya« Korda-féle pirula s tanul meg:

»Estelire éjszakára

Nem jó, nem jó a galuska».

Leszkay pedig könnyezve kérdé:

— Tehát nem volt igaz? Tehát hü színészeim és kóristáim nem lettek pártütők?

— Nem uram! Ők alusznak mélyen mint

a sir.

Eddig az eset. Déri pedig megígérte, hogy többé nem fog énekelni. (Jó is lesz, mert különben tekintettel jó Satyóra, mi sem álljuk meg szó nélkül.)

Kritikus.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

12

(Folytatás.)

Dudley tudta jól, hogy ki az, hisz felismerte Bent, mielőtt még a féltékeny Othello őt észrevette volna.

— Sef! — kiáltott Ben hevesen. — Ez a táncz az enyém! Már kerestelek a bálteremben.

— Ne tánczoljon! — kérte Dudley sutogva. Beszélni szeretnék önnel, mielőtt elmegyek!

Sef egy pillanatig zavartnak látszott, aztán elpirult, tekintetét a földre süllyeszté és így szólt:

— Oly fáradt vagyok Ben, kérlek, engedd el nekem e tánczot!

— Ez nem járja, nem, igazán nem járja! — mormolá Ben.

— Hallhatja ön, hogy e hölgy ki van fáradva, — vágott közbe Dudley nagy hangon. Ben egy darabig reábámult, aztán tekintetét Sef felé fordítva, sértődötten szólt:

— Ha nem akarsz, én nem kényszeríthetlek!

— Nem akarok! — szakítá félbe Sef határozottan.

— Ez világosan van mondva! — szólt Ben s daczosan hátravetett fővel távozott.

— Félek, ön kissé keményen bánt el a szegény Bennel, — jegyzé meg Dudley.

— De hát miért nem elégszik meg soha az egyszerű »nem«-mel?

— Mily kedves az öntől, hogy az én kedvemért megtagadott tőle egy tánczot!

— Oh, azért ne képzeljen ön sokat, mert Bennel különben sem tánczolok szívesen.

— Ön utóvégre még elhitheti velem, hogy maga sem igen szereti Bent?

— Néha csakugyan kiállhatatlan előttem.

— De csak néha?

— Miért beszél ön megint mindig Benről? Mi mondani valója lenne nekem, mielőtt elmenne?

Dudley e kérdésre adós maradt a felelettel; mert ő maga sem tudta, mit is kelljen neki mondania. Lelkében erős harczot vívtak egymással a jó szándékok, az önzés, határozatlanság és azzal az új szenvedélyvel, mely anélkül, hogy ő maga is tudta volna, elfoglalta egész beisejét.

— Ön gunyt üz belőlem! — kiáltott fel Sef önkénytelenül, midőn Dudley mit sem válaszolt.

— Szavamra mondom, hogy nem. Bizonyára nem jöttem volna ide csak azért, hogy önből gunyt üzzek.

— Ön igazán érthetetlen előttem! Miért jött tehát ide? — Egy pillanatig erősen kiállotta a férfi tekintetét, de aztán szembéjai lecsukódtak.

— Nos, hogy önt lássam.

— Mit nem akarna ön velem elhithetni! — kiáltott a leány kényszerű nevetéssel. — Csak azt szeretném tudni, hogy hány leánynak mondotta ezt már ön csak az utóbbi 5 év alatt?

— Egyetlen egynek sem!

— Higyje, aki akarja!

— De hát mi más ezébből is jöttem volna ide ebbe a — a pokolba . .

— Ez nem pokol, uram, — szakítá őt félbe Sef komoly méltósággal. — Ön bizonyára nem azért jött, hogy engem lásson, mert ha csakugyan én miattam fáradt volna ide, úgy valószínűleg sokkal hamarabb jött volna! — tört ki gyorsan, de azért még mindig nem mert annak szemébe nézni.

— Ma nagyon el voltam foglalva s nem jöhöttem hamarabb.

A leány hitetlenül rázza fejcsékjét.

Dudley nem tudta megállni, hogy el ne modja, mily erős volt elhatározása, hogy őt nem fogja többé viszontlátni; hogy ez elhatározása daczára mennyit küzdött magával egész este; hogy már jönni akart, de Frank Amore látogatása megakadályozta őt e szándékában; s hogy a késő órákban, midőn barátja már eltávozott, ő egyenesen az »akadémiába« sietett.

A nyílt, büszke Sef megtetszett neki. Az ő hatása alatt állott s nem volt ereje ebből kivonnia magát. Bensejében szégyelte magát, hogy újból eljött e helyre.

Ő, ki mindig a legelőkelőbb társaságokban forgolódott, mint egy szerelmes deák állott most egy bis divatárusnő előtt, ki nem egyszer volt tudatában azon hatalomnak, melyet reá gyakorolt.

Es épen ez a különös! Carrington Sef nem bátorította fel őt. Ő az előkelő urral épen nem bánt szépen, független, szabad szelleme megzavarta ez utóbbit s minden mozdulata azt látszott mondani: »Az én világom ép oly jó és szép, mint a tied. Te még azzal a nagyszerűségével légkörödnék, melyben élsz s melyből leszállnak véled magad, engem nem rendítesz meg.« Igen, ez a büszke öntudat volt az, a mi oly ellenállhatatlanul vontá őt e leányhoz:

Egy óra volt és a zenészek az utolsó tánczdarabot játszották.

— Ne fejezzük be a mai estét is egy tánczozal? — kérdé hirtelen.

— Csak azért, hogy bebizonyítsa, miszerint a mai társaság által nem érzi magát feszélyezve? — felelt Sef vidáman és fölemelkedett.

— Nem, hanem azért, hogy ez estét feledhetetlenné tegyem magamnak, — felelt Dudley oly bensőséggel, mely a leányt egészen zavarba ejtette.

Midőn a bálterembe léptek, a leány hirtelen kivonta karját a férfiből s állva maradva, fölkiáltott:

— Ég ura, most jut eszembe, hogy e tánczot Budds urnak ígértem oda!

— Mi van abban? Majd tánczolhat még vele egész éven át! — S anélkül, hogy a feleltre időt engedett volna, elkerülőzött vele. A kereskedő egy ideig dühösen nézett utánuk, aztán szitkozódva a buffetbe sietett, hogy boszszankodását pár pohár scherrybe fojtssa.

Egy fél órával később Carrington Sef és Grey Dudley együtt állottak az utcán, az emberek egymásután tolultak ki a Grandisonházból s különböző irányban széledtek el.

— Eljen boldogul, uram!

— Én ugyanazon úton megyek, a melyen ön, — jegyzé meg Dudley habozva.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Hírek a delegációból.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)

A félhivatalos Budapesti Tudósító jelentése szerint a magyar és osztr. delegáció tengerészeti albizottságának határozatai között differenzia merült föl. Nevezetesen az osztrák albizottság a tengerészeti nvugdijak javítása czimén javaslatba hozott 50,470 frtnyi többletet elfogadta, míg a magyar albizottság ugyanezt a tételt elvetette. — Az osztrák delegáció pénzügyi albizottsága ma délben tárgyalta az okkupált tartományok költségvetését és azt változatlanul elfogadta

A Szemnecz-ügy.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)

A Szemnecz honvédtiszti becsület-ügyében Fejérváry rendeletére megismételt honv. tiszti gyűlés tegnap tartatott meg Walenticics elnöklete alatt és a »liberális« kormány kívánalmainak megfelelőleg a Szemnecz-ügyet becsületügyi eljárásra utalta. — A székesfehérvári fölmentő határozat áldozata, Huberth tábornok helyébe Láner Győző lett kinevezve, ennek helyét az I. honvédkerületi parancsnokságban Valenticics ezredes kapja, ki eddig az I. honvéd gyalogezred parancsnoka volt. Ezt az ezredparancsnokságot pedig a Nagyváradról nemrég ide áthelyezett Szlávy Béla alezredesre bizzák.

Megismételt kinevezés.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.)

Az osztrák hivatalos lap másodszer hozza Kielmansegg gr. kineveztetési okmányát. Ennek oka az elsónél tévesen kimaradt »ideiglenesen« szó.

A lemondott miniszterium.

Budapest, juni 21. (Saját tud. táv.)

A lemondott osztrák kabinet tagjainak tisztelgéséi tegnap délután fogadta a király. — Baquehemről úgy sirlik, hogy Steierország helytartójává fog kineveztetni.

A pénzügyminiszter kihallgatáson.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)

Lukács, magyar pénzügyminiszter ma délelőtt negyed 12 órakor Király ő Felségénél kihallgatáson volt.

Sertés-vész.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)

Sopronból jelentik, hogy a földművelésügyi miniszter a fellépett sertésvészre való tekintettel a megye egész területére megtiltotta a sertésvásárokat. Miskolczról és Aradról távirják, hogy a sertésorbáncz mindkét helyen járványos jelleggel kiütött.

Képviselő-választás.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)

Az ákosfalvi kerületben ma volt a választás, melyen egyhangulag Légrády Károlyt, a Pesti Hirlap főszerkesztőjét kiáltották ki képviselőnek. A másik két jelölt visszalépett. (Talán mondanunk is fölösleges, hogy a »Pesti Hirlap« főszerkesztője a kormánypárt hive. Szerk.)

Szerb retorzió.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)

A szerb hivatalos lap mai száma a belügyminiszternek rendeletét közli, mely szerint az Ausztria-Magyarországból érkező állatok és állatbőrök stb. ellen a legszigorubb ellenőrzés gyakorlandó. Ilyen küldemények csak akkor vehetők fel és szállíthatók tovább, ha eredetüket és egészséges voltukat igazoló szerb nyelvre is lefordított hiteles okmányok kíséretében érkeznek meg. De akkor is csak a szerb állatorvosok részéről történt szigorú megvizsgálás után. Ilyen fajta küldemények egyébként Belgrádon kívül csak 5 határállomáson vehetők fel. — A »Male Novine« ehhez a rendelethez még azt a kommentárt fűzi, hogy ha Ma-

gyarország nem nyitja meg azonnal vám-sorompóit a szerb sertések előtt, akkor a kormánynak kötelessége az összes oszt-rák-magyar bevitelt Szerbiában megakadályozni.

A szlovén gymnázium.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.) Az osztrák nemzeti képviselők elhatározták, hogy ha a kormány a cillii gymnázium ügyét fölveti, ismét az obstrukcióhoz fordulnak. Ez esetben pedig a költségvetés letárgyalása lehetetlenné válik.

A kubai lázadás.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.) Madridban az a hír van elterjedve, hogy Maximo Gomezt, a kubai felkelők vezérét a spanyol csapatok elfogták.

Közgazdaság.

Kilátások.

Nem rege, amit az égről híresztelnek, mert egy kicsit felfordult tényleg a világ. Hogy az ég csatornái vízzel fenyegetnek, az máskor is megessék már, de hogy június derekán olyan hidegek, Ausztria több hegyvidékén hóviharok jártak volna, mint az idén két hét óta, azt még a tavalyi rossz időjárás sem képes megcáfolni. Elhidegült a napsugár, didereg a gyümölcs és szőlő és vajjon ki melengeti fel érőfélben levő vetéseink fázó szemeit? Soha sem volt olyan igaz ez a mondas, hogy az idő a gazda. Hetek óta gazdálkodik már az idő haragja mezőinken; végnélkül szakadó esők megdöntötték a vetéseket, orkánokká fajult szelek pedig úgy összekuszáltak, hogy bajos lesz az aratás. Aztán pedig sok jégverés csépelte különböző vidékeken pozdorjává még a szarát is az életnek, letarolt szőlőket, megkopasztotta a gyümölcsösöket. Sokféle rozsdá jelentkezik, előkerülnek mindennemű férges és ezek csapásai.

Kilátásaink az idén bizony nem jobbak a tavalyiaknál — gyöngye közép-termesünk is alig lesz, csak a takarmányneműekben van bővebb állás. Sok függ a további időjárástól, hogy a kukorica fog-e fizetni az idén vagy pedig olyan lesz mint tavaly? Rendes években már június 28-án megkezdtek az aratást, az idén alig lehet erről szó. Az oly sok bajjal küzdő magyar gazdaközönség aggodalommal tekint a legközelebbi két három hét elé, a mint nagy fájdalommal néz az elmúlt tavaszra, mely annyi kárt és veszedelmet hozott már. A miniszteri büroókban pedig most már milliókban számítják azt a hiányt, melyet csak az államvasutak mutatnak ki a rossz gazdasági helyzet következtében. A »nagy« Wekerle pénzügyminiszteri utóda, alig tudja, hogy honnan szedje elő a kieső milliókat, hogy az államháztartás egyensúlyát föntartsa. Bizony szomorúak a kilátások és vigasztalanok az állapotok. Vajjon mire virrad majd a jövő esztendő? Az ezredév ünnepe esztendeje? Nem is merünk erre gondolni sem.

Gazdasági akció.

Budapest, június 19.

Magyarország válságos gazdasági helyzettel küzd. Az az óriási teher, amely az utolsó 3 évtized alatt több mint egyezer millió forinttal szaporította a magyar gazdálkodó osztály adósságait, kezdi éreztetni súlyos visszahatását az egész nemzetre.

Az a szűkös osztály, amelynek ez óriási terhek a javát képezik, nagy tőke erejével valóssággal békába verte a nemzet általános gazdasági fejlődését, a mely ma csak nagyon egyoldalulag, a mozgatóke boldog urai által előírt korlátok között haladhat előre. Az ő kezében van a kereskedés; a termények és fogyasztási anyagok értékesítése és forgalomba hozatala; az ipar, melyet nagyipar alakjában létesített, óriási vállalataival szintén vazallusává tett, s ez óriási gazdasági hatalom ónsúlylyal nehezedik az egész nemzetre.

A gazdák minden tiszta jövedelem nélkül egyszerű kamatbiztosítói a nagy osztályokra dolgozó magán és társas pénzintézeteknek; a művelt honoratior, szellemi munkája s mesterségesen megdrágított életmódjával adózik a boldog hatalmasoknak; a vidék egészséges iparos és kereskedő világa pedig pusztul az alatt a nyomás alatt, amelyet reája ennek a spekuláló nagytőkének minden üzletágot behálózó versenye a vállára rak.

Itt van tehát a 12-ik óra, hogy tegyünk valamit, hogy erőteljes és erős akcióra keljen fel az egész nemzet, mely akciónak célja legyen a magyar föld és földművelő nép, a vidéki egészséges ipar és a kereskedelem és a honoratiorok gazdasági érdekeinek érvényt szerezni.

Ennek az akciónak országra szóló kezdete volt a másfélezer gazda jelenlétében a múlt hónapban Budapesten megtartott »országos gazdakongresszus«; s az ebből fejlődött gazdaságpolitika, melynek országos szervezése most van foganatban.

Ennek az új gazdasági mozgalomnak az előharcosa a Budapesten megjelenő »Hazánk« politikai napilap, mely bő politikai társadalmi és irodalmi tartalma mellett, kiváló súlyt helyez a helyes gazdaságpolitikára, melyet befolyástalanul és függetlenül folytat.

Egy helyes gazdaság-politika életrekelése, annak minél szélesebb körben való terjesztése a magyar nemzetnek ma egyik legfontosabb kérdése, ezért aktuális az a mozgalom is, melyet a »Hazánk« zászlójára irt.

A »Hazánk« felelős szerkesztője Baross Károly, aki mellett még a lap gazdaságpolitikai részének fejlesztésére és biztatására egy Batthány Tivadar gróf, Bernáth István és Bujanovics Sándorból álló bizottság gondoskodik.

Különösen a vidéki gazda, honoratior, iparos és kereskedő lakosság érdeke az, hogy e nagyarányu napilap a »Hazánk« minél szélesebb körökben terjedjen el. Kiadóhivatala: Budapest, (Köztelek), előfizetési ára egy évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 forint 50 krajczár.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 20.

Budapest, június 20. I. Készárúüzlet. Buzát ma jól és sűrűsen kínáltak, a vételkedv korlátozott volt és lanya irányzat mellett 15.000 q. hazai buza kelt el 10 krral olcsóbb áron.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.65—5.75 frton Budapesten.

Tengeri irányzata szintén lanya, az árak csekély forgalom mellett olcsóbb.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata lanyhának mondható, a mit a csekély felhozatal tesz érthetővé.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	—	uj	78 7.05 7.10	79	7.10	7.15
»	—	uj	80 7.15 7.20	81	7.20	7.25
»	—	uj	82 7.25 7.30	—	—	—
Tiszavidéki	—	uj	78 7.10 7.15	79	7.15	7.20
»	—	uj	80 7.20 7.25	81	7.25	7.30
»	—	uj	82 7.30 7.35	—	—	—
Pestvidéki	—	uj	78 7.05 7.10	79	7.10	7.15
»	—	uj	80 7.15 7.20	81	7.20	7.25
»	—	uj	82 7.25 7.30	—	—	—
Fejérmegyei	—	uj	78 7.05 7.10	79	7.10	7.15
»	—	uj	80 7.10 7.20	81	7.20	7.25
»	—	uj	82 7.25 7.30	—	—	—
Bácskai	—	uj	78 7.15 7.20	79	7.20	7.25
»	—	uj	80 7.25 7.30	81	7.30	7.35
»	—	uj	82 7.35 7.40	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerika ma 2½ centtel olcsóbb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodása folytán buza és rozs 9—10 krral tengeri 14 krral esett vissza.

Előfordult kötések: buza júniusra 7.00—7.08 frt. buza őszre 6.97—7.02 forint. rozs őszre 5.82—5.87 frt, tengeri júniusra 6.40—6.43 forint, tengeri július—augusztusra 6.39—6.45 frt, zab őszre 5.86—5.89 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 10.60—10.45 forint.

Zárlatkor maradt: buza júniusra 7.08—7.10 forint, buza őszre 7.07—7.08 frton, rozs őszre 5.92—5.93 frton, tengeri júniusra 6.21—6.33 frton, tengeri július—augusztusra 6.25—6.37 frton, zab őszre 5.82—5.86 frton, káposzta-repeze augusztusra—szeptemberre 10.44—10.50 forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, június 20. Készlet: 30.799 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 36—37 kr.; közép: 34—37 kr.; fiatal nehéz: 50—52 kr.; fiatal közép 48—50 kr.; fiatal könnyű 47—48 kr.; Szerbiai nehéz 49—50 kr.; közép 49—50 kr.; könnyű 48—49 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.35
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4½%	—	—	—	—	125.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2½%	—	—	—	—	103.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	123.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	147.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	493.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	408.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	—	442.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	960.—
Német birodalmi márká	—	—	—	—	59.40
London vista	—	—	—	—	121.35
Paris vista	—	—	—	—	48.15
20 márkás arany	—	—	—	—	11.88

Szerkesztői üzenet.

Sz. J. Orosháza. Hagyjuk, kérem, az atyafiakat a maguk útján. Mi ezen a téren nem követjük őket. Tudva levő dolog, hogy a gorombaságokban Pázmány Péter is messze elmaradt mögöttük. Különböző is a beüldött szemelvények nagyon enyhék. De ha még oly gorombák volnának is, akkor sem állhatnánk szóba egy vidéki hetilappal. Itt helyben sokkal különbeket produkál az ő sajtójuk, de azért rá sem hederítünk. Nem holmi vándor légatus, hanem a türelmességével és felvilágosodottságával kérkedő helybéli lelkész p. a következő épületes úrnapi elmélkedéseket írja: »Legfeltűnőbb az, hogy kigyelmelek elhiszik, hogy mikor úrvacsoráznak, magának a Jézusnak a testét eszik. *Hát ez már pogányosság!* aztán meg ha igaz volna is, *ugyan mit használna a Jézus teste?*» A búcsukról azt írja: hogy »a plébános urak is tanulják«, »hogy ha valaki a Mária képhez valamelyik tagjának viaszból készült mását, p. egy viaszkezet vagy lábat oda tart, az igazi keze vagy lába meggyógyul.« Legjellemzőbb, a mit az úrnapi *zöld sátor lombjairól* a katolikusok tanításaképpen mond: »Azt mondják, hogy ha azokat égiháboru idején a tűzbe hányják, a vihar mindjárt elmúlik.« No már — kérem — ha egy magát műveltnak és képzetnek tartó ember ilyen *szöveget* ír, azt csak nem lehet komolyan venni! Ilyenekkel csak nem állunk szóba! Híre jár, hogy legközelebb Nogáll püspököt támadják meg. Ez fogja a legszebben jellemezni őket. — Egy szó mint száz: sem most, sem a jövőben ilyenekkel szóba nem állunk.

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Fenyvessy Emil fellépésével.

Nagy bérlet 52-ik szám. II. Kis bérlet 12-ik szám

Páros.

Páros.

Szombaton, 1895. június hó 22-én.

A Z E G É R.

Francia vigjáték.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap vasárnap 1895. június 23-án két előadás.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely-árakkal. Bérletszűnetben.

RIPP VAN WINKLE.

Operette.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal, bérletfolyamban.

A dolovai nábob leánya.

Színmű 4 felvonásban.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinczészetéből saját termésű érmel-
léki borok palaczkokban, valamint
hordóban eladó. Bővebb tudósítást
és árjegyzéket ad a számtartói
hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 20—30